

Lucie Salzmannová: Faktory ovlivňující rychlost produkce ohýbaného tvaru slova u dětí ve věku do 15 let

Posudek vedoucího diplomové práce odevzdané na oboru Obecná lingvistika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v ak. roce 2020/2021

Diplomová práce Lucie Salzmannové je zprávou o přípravě a realizaci experimentu využívajícího metody měření času produkce ohýbaných tvarů. Cílem experimentu bylo ověřovat, zda lze na základě těchto dat usuzovat na způsob reprezentace ohýbaných tvarů v kognitivním systému, konkrétně zda lze nalézt argumenty pro jednosystémový či duální modus reprezentace skloňovaných tvarů podstatných jmen.

Je třeba říci, že původní zadání práce počítalo s porovnáním dětí různého věku, kromě skupiny ze třetí a čtvrté třídy měly být zkoumány také děti s šesté a sedmé. Nicméně vzhledem k epidemii covidu lze považovat za úspěch, že se podařilo realizovat smysluplný sběr alespoň u mladší skupiny. Celkově práci považuji za úspěšnou a dobře provedenou a spolupráce s autorkou práce byla bezproblémová: kolegyně pracovala přiměřeně samostatně a zároveň dobře reagovala na pokyny a podněty vedoucího.

Úvodová a teoretická část práce poskytuje adekvátní přehled problematiky a její propojení s prací Joan Bybee poskytuje dobré zakotvení práce v tradičních lingvistických tématech. Studie vybrané pro detailnější popis pak slouží jako vhodné demonstrace kontrastujících teoretických přístupů a metod využívaných v psycholingvistice.

Metoda práce se opírá o elicitaci ohýbaných tvarů, konkrétně genitivních, přičemž zásadní roli hraje volba podnětových materiálů. Klíčové srovnání je mezi slovy, u kterých dochází pouze k přidání koncovky (šuplík – šuplíku), a slovy, jejichž genitiv zahrnuje změnu kmene (zvonec – zvonce). Studentka provedla pečlivý výběr těchto dvou skupin slov tak, aby slova byla jinak srovnatelná co do délky i co do frekvence základních a ohýbaných tvarů.

Výsledková část se opírá o současné metody analýzy. Studentka postupovala podle vzorových výpočtů, ale výpočty poté provedla sama a zpracovala výstupy a referuje o nich přiměřeným způsobem.

Diskuse výsledků je poněkud netypicky přítomna zejména v části s výsledky a popisem analýz, ale nedomnívám se, že by to bylo na škodu srozumitelnosti nebo obsahu.

Jako podnět k diskusi bych doporučil následující otázku:

Mohl být nízký věk dětí příčinou toho, že hlavní roli při vytváření genitivu hrála frekvence genitivního tvaru a nikoli lemmatu? Očekávali bychom stejný efekt i u starších dětí nebo dospělých?

Práci považuji za přínosnou, dobře provedenou nejen po obsahové, ale i po formální stránce, a navrhuji ji hodnotit známkou výborně.

Filip Smolík